

Ilgalaikė graža: reali ir nominali

Ilgalaikė grąža

Kiek galiu tikėtis uždirbti ?

Kalbant apie akcijų rinkas, visuomet siūloma orientuotis į 6-10% grąžą per metus. Kodėl ? Nes toks grąžos lūkestis kyla iš istorinių duomenų. Nors akcijos kartais generuoja žymiai didesnę grąžą, tačiau per labai ilgą laikotarpį vidutinė akcijų nominali grąža siekia iki 10% per metus.

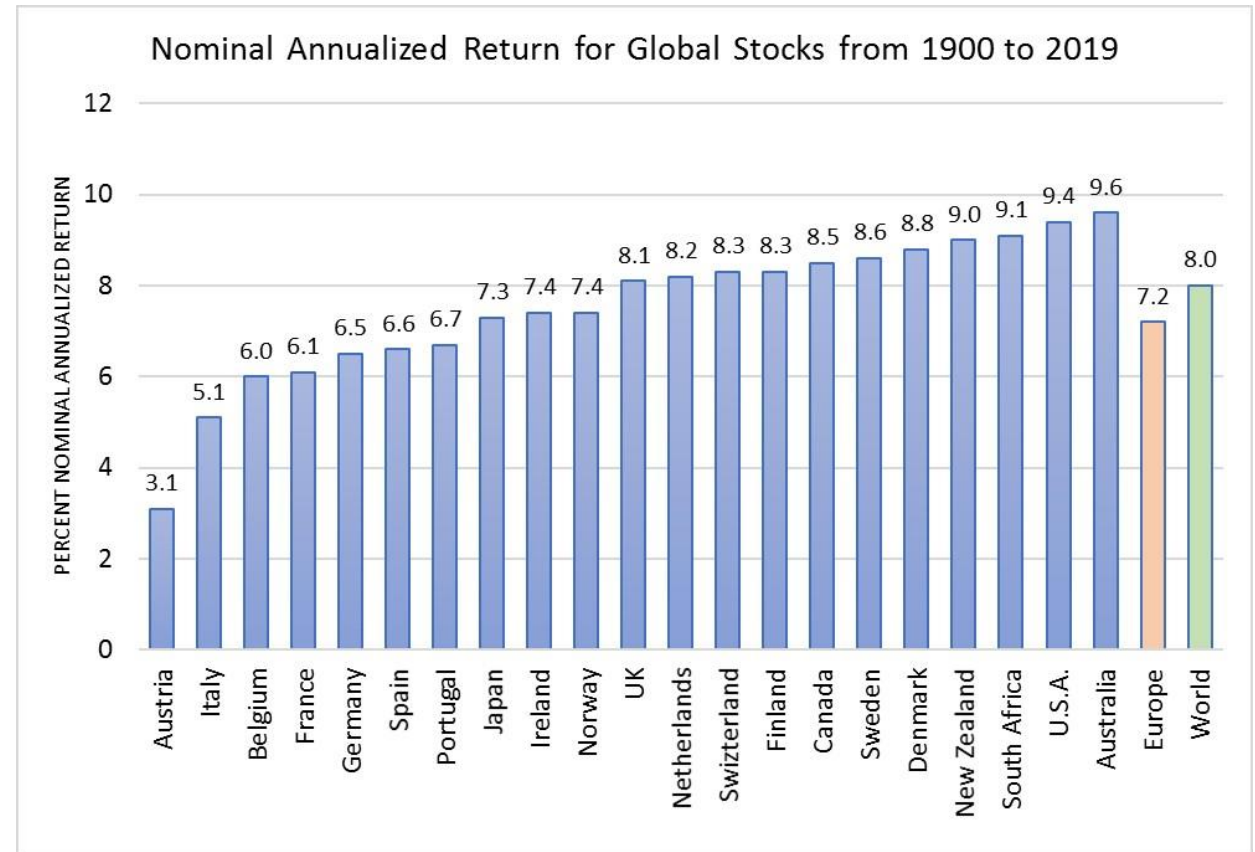
Žinoma, mūsų grąža labai priklauso nuo to, kur tiksliai investuojame. Per pastaruosius 100-150 metų, JAV visuomet buvo tarp lyderių pagal akcijų rinkų grąžą. Tuo tarpu Europa nuo pasaulio vidurkio nuolat atsilieka.

Remiantis Credit Suisse, nuo 1900 iki 2019 metų nominali viso pasaulio metinė akcijų rinkų grąža siekė maždaug 8%. Per tą patį laikotarpį Europos akcijos investuotojams generavo apie 7% metinės grąžos. Na o investuotojai į JAV akcijas galėjo tikėtis 9.5% metinės grąžos.

Jei ieškosime ilgesnio laiko duomenų, akcijų grąža mažės. Remiantis įvairiais šaltiniais, pasaulinė pastarųjų 200-300 metų akcijų rinkų metinė grąža siekė 5-6%. Tuo tarpu pagal Anglijos centrinio banko duomenis (Bank of England), nuo 1700 metų, vidutinė Jungtinės Karalystės akcijų grąža tesiekė apie 3.15% iki infliacijos.

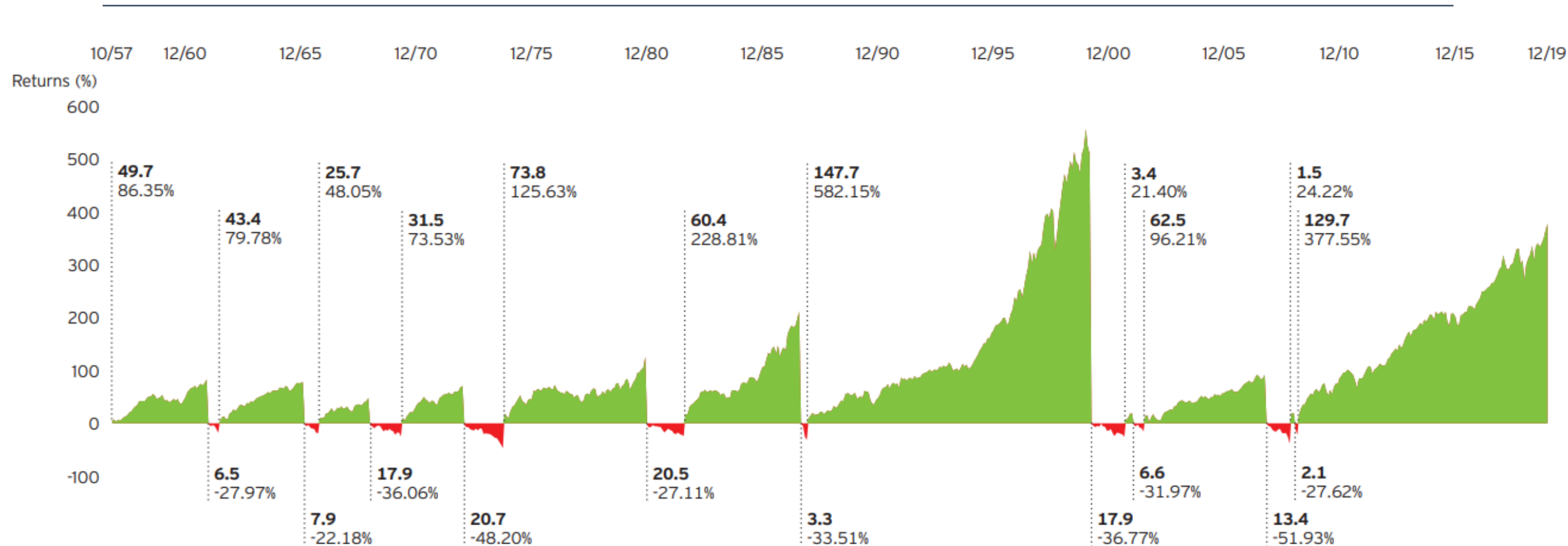
Tad grąža per pastarąjį šimtmetį gerokai augo, tačiau visuomet priklauso nuo valstybės, į kurią investuojame.

Nominali grąža nuo 1900

Grafiko šaltinis: <https://www.mindfullyinvesting.com/historical-returns-of-global-stocks/>

Meškos ir buliai

Meškų rinka yra vadinama situacija, kuomet akcijų kainos nuo piko krenta ne mažiau nei 20%. Bulių rinka vadinama situacija, kai nuo paskutinės meškų rinkos metu fiksuoto žemiausio taško kainos pakyla ne mažiau nei 20%. Modernioje istorijoje didžiąją laiko dalį praleidžiame būtent bulių rinkoje. Per vidutinę bulių rinką, kuri trunka **1742** dienas, S&P 500 indeksas brangsta **158.52%**. Tuo tarpu per vidutinę meškų rinką, kuri trunka **363** dienas, S&P 500 krenta vos **33.18%**. Šie istoriniai duomenys akivaizdžiai rodo, jog ilgalaikis investuotojas į meškų rinkas stipraus dėmesio kreipti neturėtų. Jei yra galimybių, meškų rinkas verta išnaudoti investicinio krepšelio papildymui. Taip pat beprasmiška bijoti meškų rinkų prieš pradėdant investuoti (laukti tinkamo momento, kol rinkos pakris). Kritimai būna reti ir nedideli, didžiąją dalį laiko įvairios akcijų rinkos praleidžia nuosaikiai augdamos.

Meškos nėra priešai

Žinok, ko saugotis

Finansų rinkų dalyviai ir investuotojai klaidingai įsivaizduoja, jog rinkos svyravimų reikia saugotis ir nuo jų draustis. To padaryti praktiškai nėra įmanoma, bent jau neaukojant grąžos.

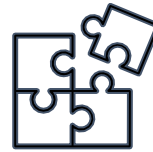
Investuotojas privalo sugebėti išlaukti meškų rinką ir turėti tiek diversifikuotą krepšelį, jog būtų garantuotas, kad tam tikras įvykis nelems amžinai prarasto kapitalo rizikos išsipildymo. Ši rizika apibrėžia situaciją, kuomet dalis kapitalo yra prarandama be galimybės ją susigrąžinti (pvz. įmonės, į kurią buvo investuota, bankrotas).

Jei investuotojas turi gerai diversifikuotą investicinį krepšelį (tiek pozicijų, tiek geografinė prasme), meškų rinkos reiškia tik trumpalaikius popierinius nuostolius. Kol tokie nuostoliai nėra realizuojami, tol investuotojas realaus nuostolio nepatiria.

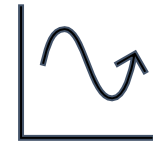
Svarbiausia diversifikacija. Pavienės įmonės, nepaisant kiek stiprios, visuomet gali bankrotuoti. Todėl krepšelyje reikėtų turėti tūkstančius itin stiprių įmonių iš viso pasaulio. Idant vienos jų bankrotas suvalgytų vieną tūkstantąją krepšelio ir būtų greitai atidirbtas kitų įmonių pelno.

Meškų rinką nėra priešas nuo kurio reikėtų gintis. Meškų rinką suteikia galimybes krepšelį papildyti geresnėmis kainomis.

Ilgalaikio investuotojo tikslai

Turėti gerai diversifikuotą krepšelį, kurį sudaro kuo daugiau stiprių įmonių akcijų. Taip mažinama amžinai prarasto kapitalo rizika.

Nesijaudinti dėl trumpalaikių svyravimų. Meškų rinkos yra natūrali investavimo proceso dalis. Nominalus nuostolis yra bereikšmis. Kol nuostolio nefiksuojate, tol jis nėra realus.

Atėjus meškų rinkai, reikia pirkti. Tuo metu tai atrodys labai baisu, tačiau visos meškų rinkos anksčiau ar vėliau pasibaigia.

Eiti prieš bulius ar bandyti draustis krepšelį nuo svyravimų yra beprasmiška. Draustis nuo nominalios rizikos reiškia draustis nuo baimės, ne nuo realių nuostolių.

Infliacija yra priešas

Kiek gali kainuoti kainų augimas ?

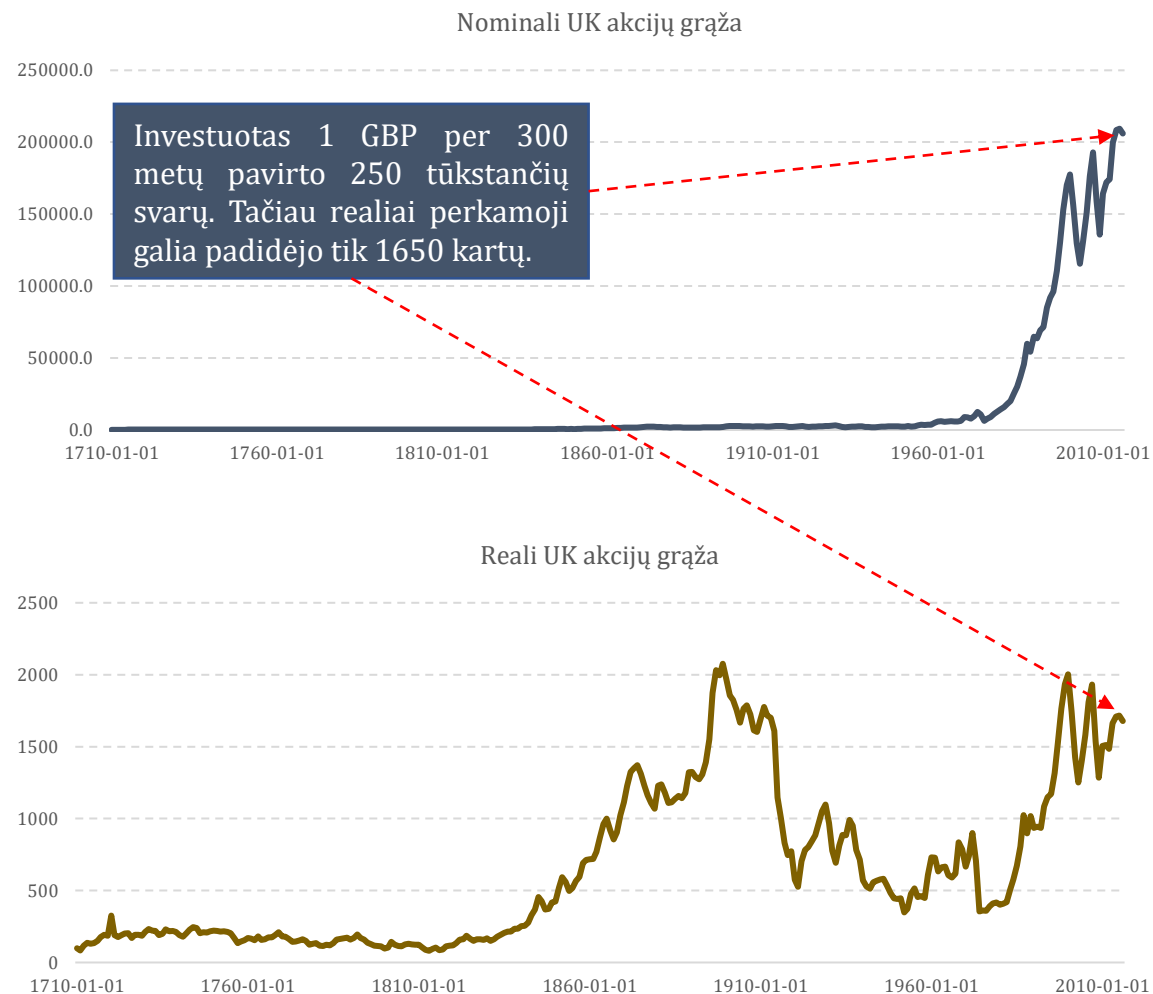
Žiūrint tik į istorinę akcijų kainų nominalią grąžą galima susidaryti klaidingą įspūdį apie potencialius uždarbius. Ypač kuomet jau 10 metų gyvename nulinės infliacijos pasaulyje.

Nominali Jungtinės Karalystės akcijų rinkų grąža per 300 metų siekė 3.15%. Kas yra sąlyginai mažai, bet ši analizė apima laikotarpį, kuomet akcijų rinkos tik pradėjo vystytis. Tuo tarpu reali grąža buvo beveik dvigubai mažesnė ir siekė 1.68% per metus. Skirtumas susidaro dėl to, jog Jungtinė Karalystė nuo 1900 išgyveno kelis labai aukštos infliacijos periodus, taip pat du pasaulinius karus, Didžiąją Depresiją. Visi šie faktoriai lėmė, jog reali akcijų rinkų grąža tarp 1900 ir 1990, net ir per pakankamai ilgus laikotarpius (dešimtmečius) neretai būdavo neigiama.

JAV panašų periodą išgyveno tarp maždaug 1960 ir 1990 metų. Kuomet, dėl aukštos infliacijos ir kelių meškų rinkų, S&P 500 reali grąža taip pat keliasdešimt metų buvo gerokai mažesnė nei įprasta ir siekė vos 3-6%, įskaičiuojant išmokėtus dividendus (tad apie 0% be dividendų).

Aukštos infliacijos aplinkoje akcijos gali ir per pakankamai ilgą laikotarpį generuoti labai artimą nuliui grąžą !

Infliacijos įtaka per 300 metų

Rinktis ne akcijas ?

Alternatyvų akcijoms nėra daug

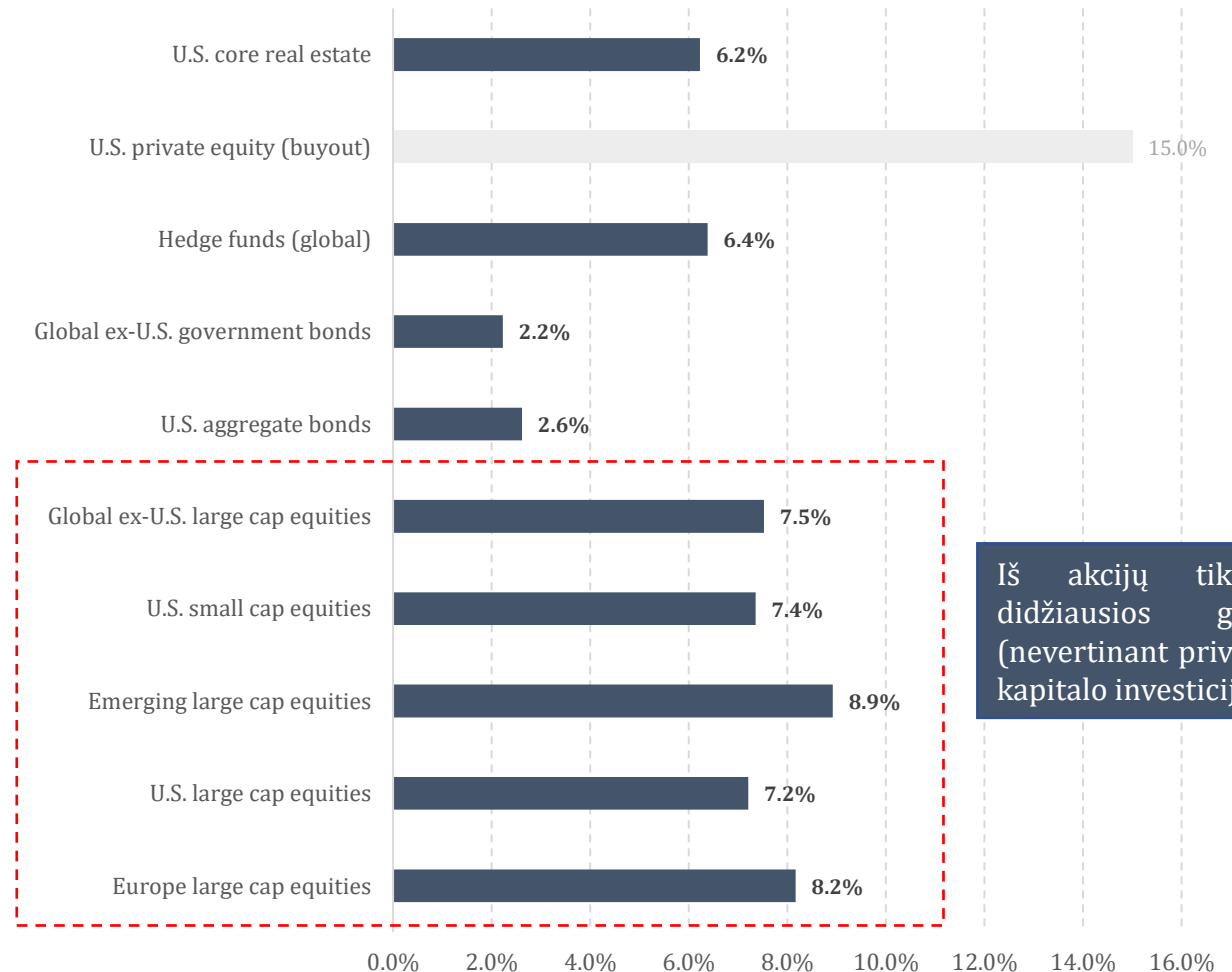
Vertinti ir prognozuoti ateitį yra labai nedėkingas užsiėmimas. Tačiau visų mėgstamas. Štai BlackRock viešai skelbia, kokios įvairių turto klasių nominalios grąžos institucija tikisi per ateinančius laikotarpius. Tikėtina grąža skaičiuojama remiantis praityje fiksuota grąža bei ateities lūkesčiais.

Tiek praities duomenys, tiek įvairių institucijų lūkesčiai ateičiai visuomet sako, kad akcijų rinkų indeksai turėtų generuoti pačią didžiausią grąžą, lyginant su kitais viešai prieinamais aktyvais – obligacijomis, aktyviai valdomais ar ribotos rizikos fondais, nekilnojamu turtu.

Todėl visuomet teigiama, kad neprofesionalus investuotojas, ilguoju laikotarpiu, geriausių rezultatų gali tikėtis investuodamas į gerai diversifikuotus akcijų indeksus sekančius fondus. Tokį teiginį grindžia šimto ir daugiau metų istoriniai duomenys, taip pat didžiausių pasaulio finansų institucijų ateities lūkesčiai.

Žinoma, egzistuoja įvairios išlygos. Tačiau vidutiniu atveju akcijos investuotojui yra geriausias pasirinkimas.

Tikėtina įvairių turto klasių nominali grąža per ateinančius 30 metų

Iš akcijų tikimasi didžiausios grąžos (nevertinant privataus kapitalo investicijų)

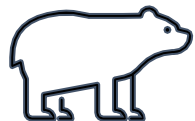
Ilgalaikio investuotojo priešai

Kainų kintamumas trumpuoju laikotarpiu svarbus tik tuo atveju, jei norime realizuoti turimas investicijas. Tačiau kol investicijos nėra realizuojamos, nominalus nuostolis neturi realios reikšmės. Kintamumas yra natūrali investavimo dalis, kurios neįmanoma išvengti. Vengti reikėtų amžinai prarasto kapitalo rizikos. Nes būtent ji yra pavojingiausia ilgalaikiam investuotojui. Šią riziką lengviausia mažinti per diversifikaciją.

Dėl infliacijos ir meškų rinkų tam tikrais istoriniais periodais reali akcijų grąža buvo artima nuliui. Tokie periodai visuomet gali pasikartoti. Todėl ilgalaikės grąžos lūkesčius visuomet būtina formuoti vertinant ir tikėtiną infliaciją. Po dešimties metų nulinės infliacijos aplinkoje, šis faktorius dažnai užmiršamas. Dėl ko formuojami nepagrįstai aukšti grąžos lūkesčiai. Infliacijos pamiršti negalime niekada, anksčiau ar vėliau jį sugrįš.

Meškos nėra investuotojo priešai. Meškos leidžia įsigyti aktyvus geresnėmis kainomis. Jei investicinis krepšelis gerai diversifikuotas, ilguoju laikotarpiu meškų rinkos, remiantis istoriniais duomenimis, jam turės tik trumpalaikę įtaką. Gerai diversifikuotam krepšeliui ženklų neigiamą ilgalaikę įtaką padarys nebent vienas iš pasaulio pabaigos scenarijų, kurių tikimybė yra itin maža.

Prieš pradėdant investuoti bandyti sulaukti korekcijos, draustis nuo rinkos kritimo, bandyti shortinti naujas aukštumas ir visaip kitaip eiti prieš bulius statistiškai nėra prasminga. Tokie veiksmai yra rizikingi, jų rizikos ir grąžos santykis nepatrauklus. Bandymais nuspėti tinkamus momentus gali užsiimti profesionalai. Tuo tarpu paprasti mirtingieji turėtų nuolat investuoti periodiškai.

Atskleidimas

Šis prezentacija (toliau – Prezentacija) parengta informacijos, turimos šios Prezentacijos paskelbimo dieną, pagrindu. Jeigu aiškiai nenurodyta ir kontekstas nereikalauja kitaip, Prezentacijoje pateikta informacija turi būti suprantama kaip atitinkanti faktines aplinkybes Prezentacijos paskelbimo dieną, tačiau nebūtinai po Prezentacijos paskelbimo.

Ši Prezentacija nėra ir neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ar parduoti finansines priemones ar paslaugas. Priimdami sprendimą sudaryti bet kokias finansinių priemonių, vertybinių popierių, finansinių paslaugų pirkimo ir/ar pardavimo sutartis, investuotojai privalo vadovautis savo žiniomis, patirtimi ir visomis su konkrečiomis investicijomis susijusiomis rizikomis. Prezentacijos turinys negali būti suprantamas kaip patarimas investicijų, teisės ar mokesčių klausimais. Siekdamas visapusiškai suvokti su investicijomis į vertybinius popierius susijusius privalumus bei rizikas, kiekvienas esamas ar potencialus investuotojas turėtų kreiptis į savo finansų, teisės, verslo ar mokesčių konsultantus.

Šioje Prezentacijoje yra teiginių būsimuoju laiku, kurie grindžiami autoriaus subjektyvia nuomone, lūkesčiais bei prognozėmis dėl ateities įvykių ir finansinių tendencijų, galimai turėsiančių įtakos finansų rinkoms. Teiginiai būsimuoju laiku apima informaciją apie galimus ar numanomas įmonių veiklos bei finansinius rezultatus, investicijų strategiją, sutartinius santykius, geopolitinę ir makroekonominę situaciją, investavimo sąlygas, būsimo reguliavimo poveikį ir kitą informaciją. Teiginiai būsimuoju laiku yra paremti informacija, turima šios Prezentacijos paskelbimo dieną. Autorius įsipareigoja viešai patikslinti ar pakeisti šiuos teiginius tik tiek, kiek tai yra reikalaujama pagal įstatymus.

Ši Prezentacija ir/ar kita medžiaga, įskaitant visą reklaminę medžiagą, kurią parengia autorius, negali būti platinama ar skelbiama viešai. Jei dalinsitės šia informacija ir/ar Prezentacija su trečiaisiais asmenimis, tiek pats faktas, tiek galimos jo pasekmės bus Jūsų asmeninė atsakomybė.